

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

Оксана НЕСТЕРЕНКО
Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
дисципліни
«ОБЛІК І ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МІЖНАРОДНИМИ
СТАНДАРТАМИ»

для студентів денної та заочної форми навчання
спеціальностей 051 «Економіка»
освітня програма «Економічна аналітика та статистика»

Розроблено:

к.е.н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту
Розіт Тетяна Володимирівна

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
  - 4.1 Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти
  - 4.2 Контрольні роботи, передбачені навчальним планом
5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів, письмових залікових робіт)
6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОБЛІК І ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МІЖНАРОДНИМИ
СТАНДАРТАМИ**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Економічна аналітика та статистика»

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ обов'язкова

факультет економічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою економічного факультету

“27” серпня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Тетяна РОЗІТ, кандидат економічних наук, доцент **закладу вищої освіти** кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри *Статистики, обліку та аудиту*

Протокол від “ 26 ” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

Оксана НЕСТЕРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Економічна аналітика та статистика»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проектної групи) «Економічна аналітика та статистика»

_____
КОРЕПАНОВ (підпис) Олексій

Програму погоджено науково-методичною комісією
економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “27” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

Дар'я ЗАГОРСЬКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
другого (магістерського) рівня

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 051 «Економіка»

освітня програма «Економічна аналітика та статистика»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є підготовка до виконання професійних обов’язків в умовах глобалізації завдяки ознайомленню з вимогами Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності (МСБО та МСФО) та їх застосуванню, ідентифікації різниці між ними та НП(С)БО

1.2. **Основні завдання вивчення дисципліни є:** вивчення структури стандартів обліку та їх тлумачень; виявлення різниць між вимогами МСБО та МСФО та діючих НП(С)БО в Україні; вивчення вимог КОФЗ; отриманні навичок обрання облікової політики за МСФЗ, визначення основних облікових оцінок; засвоєння методичних та практичних прийомів складання фінансової звітності за міжнародними стандартами; формування вмінь інтерпретувати та використовувати інформацію звітності в управлінні.

Програмні компетентності

Загальні

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові)

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб’єктів та пов’язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв’язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб’єктів господарювання.

Додаткові спеціальні (фахові)

ДСК12. Здатність застосовувати фахові знання в міжнародному контексті та у практичних ситуаціях (перебування в курсі відповідних змін у науці, міжнародних нормах та статистичній методології інших країн; здатність ведення ділових переговорів та підготовки міжнародних комерційних угод).

ДСК13. Здатність до бізнес-аналітики, статистичного забезпечення та обґрунтування управлінських рішень щодо ведення бізнесу (здатність проводити системний аналіз зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища діяльності суб’єктів господарювання; здатність визначати вплив макро- і мікро-економічних елементів на бізнес; здатність використовувати відповідні інструменти для аналізу бізнес-середовища; здатність проводити фінансовий та кредитний аналіз).

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1	1
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні	
год.	год.
Самостійна робота	
102 год.	146 год.
індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

РН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ДРН16. Демонструвати розуміння та спроможність до застосування фахових знань в міжнародному контексті. Розуміти принципи ведення міжнародного бізнесу і застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ДРН17. Демонструвати навички проведення бізнес-аналізу, оцінювання стану та тенденцій розвитку економічних явищ і процесів, факторів формування зовнішнього (та внутрішнього) бізнес-середовища функціонування підприємств.

ДРН19. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі економіки, бізнес-аналітики та міжнародної статистики. Володіти методикою проведення фінансового та кредитного аналізу, оперувати аналітичною інформацією, здійснювати зіставлення параметрів економічних процесів, виявлення змін і аналізу причин їх виникнення, діагностування підприємства і позиціонування його у бізнес-середовищі.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико - методологічні основи МСФЗ.

Тема 1. Вступ до МСФЗ.

Передісторія виникнення МСФЗ. Міжнародні професійні бухгалтерські організації.

РМСФЗ: суть, цілі, структура. Ієрархія МСФЗ. Процедура розробки стандартів.

Особливості застосування МСФЗ, їх наднаціональний статус.

Тема 2. Концептуальні основи фінансової звітності.

Цілі і користувачі фінансової звітності. Якісні характеристики обліково-звітної інформації. Елементи фінансової звітності : визначення, оцінка і визнання. Концепція збереження капіталу. Базові припущення при складанні фінансової звітності. Професійне судження. Концепція істотності.

Тема 3. Теоретичні основи складання МСФЗ - звітності..

Визначення фінансової звітності, її склад і призначення. Звіт про фінансове положення. Звіт про прибутки, збитки і інший сукупний дохід. Звіт про зміни у власному капіталі. Примітки

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів

Види діяльності в ЗРГК. Методи складання ЗРГК.

Тема 5. Облікові політики, зміни в облікових оцінках, помилки.

Визначення облікової політики. Зміни облікової політики. Попередні оцінки і відображення їх змін. Помилки і відображення їх виправлення у фінансовій звітності.

Тема 6. Події після звітного періоду. Проміжна фінансова звітність..

Звітна дата і дата затвердження звіту. Відображення подій після звітної дати. Склад проміжної фінансової звітності, умови її складання. Сегментна звітність.

Тема 7. Концепція тимчасової вартості грошей..

Поняття тимчасової вартості грошей. Основні правила дисконтування. Ставка дисконтування. Методи вибору ставки дисконтування.

Тема 8. Перше застосування МСФЗ

Основні поняття першого застосування МСФЗ. Визначення дат при переході на МСФЗ. Визначення та види трансформації. Етапи трансформації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усьог о	у тому числі					Усьог о	у тому числі				
		Л	п	л а б	і н д	с.р.		л	п	л а б	і н д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико - методологічні основи МСФЗ												
Тема 1. Вступ до МСФЗ.	19	4	2			13	19					19
Тема 2. Концептуальні основи фінансової звітності.	19	4	2			13	19	1				18
Тема 3. Теоретичні основи складання МСФЗ - звітності.	19	4	2			13	19	1				18
Тема 4. Звіт про рух грошових коштів	19	4	2			13	19	1				18
Тема 5. Облікові політики, зміни в облікових оцінках, помилки.	19	4	2			13	19					19
Тема 6. Події після звітного періоду. Проміжна фінансова звітність..	19	4	2			13	19					19
Тема 7. Концепція тимчасової вартості грошей.	18	4	2			12	18	1				17
Тема 8. Перше застосування МСФЗ	18	4	2			12	18					18
Разом за розділом 1												
Усього годин	150	32	16			102	150	4				146

4. Темі семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1		
1	Тема 1. Вступ до МСФЗ.	2
2	Тема 2. Концептуальні основи фінансової звітності	2
3	Тема 3. Теоретичні основи складання МСФЗ - звітності	2
4	Тема 4. Звіт про рух грошових коштів	2
5	Тема 5. Облікові політики, зміни в облікових оцінках, помилки	2
6	Тема 6. Події після звітного періоду. Проміжна фінансова звітність	2
7	Тема 7. Концепція тимчасової вартості грошей	2
8	Тема 8. Перше застосування МСФЗ	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма

Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури по темах, які викладаються на лекціях	15	26
Підготовка до практичних занять	25	35
Підготовка до поточного контролю	30	41
Виконання контрольної роботи з курсу	32	43
Разом	102	146

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Піч час викладанні навчальної дисципліни використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемні методи навчання із застосуванням:

- лекцій у супроводі роздаткового матеріалу;
- розв'язування задач та тестів;
- складання графічних схем;
- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Основними формами вивчення дисципліни є лекції, практичні заняття, самостійна робота. Основними відмінностями активних та інтерактивних методів навчання від традиційних вважаються не лише методика й техніка викладання, але й висока ефективність навчального процесу, яка проявляється через:

- високу мотивацію студентів;
- закріплення теоретичних знань на практиці;
- підвищення самосвідомості студентів;
- вироблення здатності ухвалювати самостійні рішення;
- вироблення здатності приймати колективні рішення;
- вироблення здатності до соціальної інтеграції;
- придбання навичок вирішення конфліктів;
- розвиток здатності до компромісів.

При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу передбачено використання таких сучасних навчальних технологій як проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах та ін.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується кількома ключовими моментами, й увага студентів має бути сконцентрована на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. При проведенні проблемної лекції має бути розданий друкований матеріал і виділені головні висновки з питань, що розглядаються.

При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор ставить питання, які спонукають студента шукати вирішення проблемної ситуації. Така ситуація змушує студентів сконцентруватися, й почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені питання, а висвітлювати матеріал, таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використати при вирішенні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доведень та узагальнень.

На початку проведення міні-лекції за обраними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносять питання, які зафіксовані в плані лекцій, але викладають їх стисло. Лекційне заняття, проведене в такий спосіб, пробуджує в

студента активність та увагу до сприйняття матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він отримав під час лекції.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практичні заняття за формою та змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (проблемна лекція) або стислого викладення матеріалу (міні-лекція) студентам пропонується об'єднатися в групи по 5-7 осіб та представити наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу, тобто виступити перед аудиторією з результатами роботи групи.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо певної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди й переконання, виробляють уміння формулювати думки й висловлювати їх, учать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів, і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

8. Методи контролю

Основними завданнями контролю знань з дисципліни є оцінювання засвоєння ними теоретичних та практичних знань і навичок, набутих під час навчання. При цьому, контрольні заходи мають:

- 1) стимулювати систематичну самостійну роботу над навчальним матеріалом;
- 2) забезпечити закріплення та реалізацію набутих теоретичних знань при виконанні практичних завдань на прикладі роботи конкретних підприємств.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань за змістовими модулями (тестування);
- оцінювання виконання та захист індивідуального розрахункового завдання;
- складання заліку.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- складання проміжного контролю із змістовних модулів.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання,

що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Підсумковий контроль передбачено в формі іспиту.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	
Факультет	Економічний
Освітня програма «Бізнес – аналітика та міжнародна статистика», «Економічна аналітика та статистика»	
Семестр	1
Форма навчання	денна/заочна
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): магістр	
Навчальна дисципліна:	Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № 1	
1. Міжнародні професійні бухгалтерські організації. РМСФЗ: суть, цілі, структура. Процедура розробки стандартів. Особливості застосування МСФЗ.	
2. Тести	
3. Задача.	
Затверджено на засіданні кафедри <u>статистики, обліку та аудиту</u> протокол № ____ від «__» _____ 20__ р.	
Завідувач кафедри _____	Оксана НЕСТЕРЕНКО
	підпис
Екзаменатор _____	Тетяна РОЗІТ
	підпис
* 1 - 10 б.; 2 – 5 б.(по 1 балу за тест); 3 – 25б.	

Рис. 1. Зразок екзаменаційного завдання

Критерії оцінювання на екзамені:

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:
  - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
  - викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
  - навести вірне рішення задачі та тестів.
2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:
  - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
  - викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
  - навести вірне рішення задачі;
  - можливі помилки при відповіді на тести.
3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:
  - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
  - можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.
4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожне завдання екзамену оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового екзамену).

9. Схема нарахування балів (денна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота	Іспит	Сума
--------------------------------------	-------	------

Розділ 1								КР передбачене навчальним планом	Ра зом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5	5	5	5	5	5	5	5	20	60	40	100

Схема нарахування балів (денна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота										Іспит	Сума
Розділ 1								КР передбачене навчальним планом	Ра зом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5	5	5	5	5	5	5	5	20	60	40	100

T 1 - T 8 –теми розділів

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 128 с.
2. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Облікова політика: національний та зарубіжний підходи. Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung. Korneev V., Pasichnyk, Yu., Radchenko O., Khodzhaian A. und andere: Collective monograph. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2020. 714 p., C.576-584
3. Дубовая В.В. Міжнародні стандарти фінансової звітності: навчальний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 312 с
4. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 364 с.
5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: практикум / М58 укл. Ковальчук Т.М., Танасієва М.М. Чернівці, 2020. - 144 с.
6. Міжнародні стандарти обліку та звітності: підручник / А. І. Крисоватий, В. М. Панасюк, І. В. Мельничук, Т. Г. Бурденюк ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, В. М. Панасюк. - Тернопіль : Економічна думка, 2021. - 580 с.
7. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] : текст лекцій для студентів ден. та заоч. форм навчання зі спец. 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" та 073 "Менеджмент" / уклад.: А. Ю. Геворкян [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 116 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52844>.
8. Міжнародні стандарти фінансової звітності : навч. посібник / укл. М.М. Танасієва, Т.М. Ковальчук. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 224 с.

9. МСФЗ: Короткий курс для практиків С. Я. Зубілевич, О. І. Мазіна, С. А. Рогозний, О. В. Карпачова, О. О. Дядюн – Х. ТОВ «ФАКТОР - ДРУК», 2020 р.- 364 с
10. Небильцова О.В., Коршикова Р.С., Лук'яненко Л.І., Ходзицька В.В.Облік і звітність за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2011. – 453 с.
11. Облік і звітність за міжнародними стандартами / О.В. Небильцова, Р.С.Коршикова, Л.І. Лук'яненко, В.В. Ходзицька. – К. : КНЕУ, 2011. – 453 с.
12. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: Монографія / О.М. Петрук. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 420 с.
13. СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФОРМАТІ iXBRL https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/Present_iXBRL_300321-1.pdf
IFRS Practical Implementation Guide and Workbook Second Edition. Abbas Ali Mirza Magnus Orrell Graham J. Holt JOHN WILEY & SONS, INC. – 493 p. URI: https://ahmadladhani.files.wordpress.com/2008/12/wiley-ifrs-practical-implementation-guide-and-workbooktqw_darksiderg.pdf

Допоміжна література

1. A History of Accounting and Accountants/ [R.Brown]. – New York : Cosimo Inc., 2004. – 459 p.
2. Elliot B. Financial Accounting and Reporting / B.Elliot, J.Elliot. – [Tenth edition]. – Edinburgh : Pearson, 2006. – 867 p.
3. Praulinš A. Theory and Practice of Standartization of Accounting. Summary of the Promotion Paper Developed for the Promotion to the Degree of Doctor of Economic Science (Dr.olc) / Artūrs Praulinš. – Riga : University of Latvia, 2006. –

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti>
2. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/>
3. <https://www.accaglobal.com/gb/en.html>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування зовнішніх студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Google meet та Moodle в дистанційному курсі «Стратегічний управлінський облік», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1572>

2. Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій)

Розділ 1. Теоретико - методологічні основи МСФЗ.

Тема 1. Вступ до МСФЗ.

1. Передісторія виникнення МСФЗ.
2. Міжнародні професійні бухгалтерські організації.
3. РМСФЗ: суть, цілі, структура.
4. Ієрархія МСФЗ.
5. Процедура розробки стандартів.
6. Особливості застосування МСФЗ, їх наднаціональний статус.

- 1.1. До початку 20 ст. стандарти були відсутні
1913 р. Запроваджено податку з корпорацій США
1929 р. початку Великої економічної депресії
1930 початок розробки US-GAAP

Друга світова війна

Початок 1960-х років: мова Дж. Кеннеді на Генеральній Асамблеї ООН

1960-і роки: під егідою Центру ООН з транснаціональних корпорацій почалася розробка проблем МСФЗ

29.06.1973 створено Комітет з МСФЗ (з 2001 р – Рада)

1.2. Міжнародною організацією в сфері облікових професій є Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ) (International Federation of Accountants - IFAC).

Рада з міжнародних стандартів етики (Рада з МСЕ) - *International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA)*.

АССА (Асоціація присяжних сертифікованих бухгалтерів)

1.3. Комітет (Рада) з МСФЗ (IASB) був заснований як незалежний орган приватного сектора в результаті угоди професійних організацій 10 країн: Австралії, Канади, Франції, Німеччини, Японії, Мексики, Нідерландів, Великобританії, Ірландії та США – це незалежна некомерційна організація, створена з метою досягнення узгодженості бухгалтерських принципів, що використовуються комерційними підприємствами та іншими організаціями у процесі складання фінансової звітності у всьому світі

Цілі КМСФЗ - Формулювати та видавати в інтересах суспільства єдиний комплект високоякісних, зрозумілих та практично реалізованих світових стандартів фінансової звітності, яких необхідно дотримуватись при наданні фінансових звітів;

Сприяти прийняттю та дотриманню стандартів у всьому світі;

Співпрацювати з національними органами, які відповідають за розробку та впровадження стандартів фінансової звітності для забезпечення максимального зближення стандартів фінансової звітності в усьому світі.

1.4. Ієрархія МСФЗ.

МСФЗ, включаючи всі додатки, що є частиною стандарту (IAS, IFRS)

Інтерпретації (SIC, IFRIC))

Додатки до МСФЗ, що не є частиною стандарту

Рекомендації щодо впровадження, випущені Радою з МСФЗ

СИСТЕМА МСФЗ

Концептуальна основа

28 стандартів IAS

16 стандартів IFRS

Інтерпретації SIC IFRIC

IFRS для малого та середнього бізнесу (до 2 тис. сторінок)

1.5. Процедура розробки стандартів.

Консультативна Рада представляє проблему обліку на своєму засіданні;

Проводиться вивчення національних вимог та практики бухгалтерського обліку, обмін думками з національними органами, які встановлюють стандарти;

Консультації з Опікунами та Консультативною Радою про включення цієї теми до порядку денного СМСФЗ;

Створення Консультативної групи для консультаційної підтримки СМСФЗ;

Публікація дискусійного документа для загального обговорення;

Публікація Проекту стандарту для загального обговорення;

Розгляд коментарів, отриманих у затверджений період;

Публічні слухання та тестування застосовності стандарту;

Затвердження стандарту не менше ніж 9 голосами членів СМСФЗ;

Публікація стандарту разом із підставами для прийняття рішень.

Тема 2. Концептуальні основи фінансової звітності.

1.Цілі і користувачі фінансової звітності.

2.Якісні характеристики обліково-звітної інформації.

3.Елементи фінансової звітності : визначення, оцінка і визнання.

4.Концепція збереження капіталу.

5.Базові припущення при складанні фінансової звітності.

6.Професійне судження.

7.Концепція істотності.

2.1. Фінансові звіти складаються багатьма компаніями та надаються зовнішнім користувачам у різних країнах світу. І хоча такі фінансові звіти можуть виглядати схожими, вони відрізняються один від одного через соціальні, економічні та законодавчі особливості, властиві кожній країні. Крім того, під час встановлення національних вимог враховуються потреби різних користувачів фінансових звітів.

Це призводить до використання різних визначень елементів фінансових звітів, таких як активи, зобов'язання, капітал, дохід та витрати. Крім того, використовуються різні критерії визнання статей фінансових звітів та вибір різних баз оцінки. Це впливає на обсяг фінансових звітів та розкриття в них інформації

СМСФЗ прагне зменшити ці відмінності шляхом гармонізації регулюючих положень, стандартів бухгалтерського обліку та процедур, пов'язаних зі складанням та поданням фінансових звітів

- **Мета:** надання фінансової інформації про суб'єкт господарювання, що звітує, яка є корисною для користувачів при прийнятті рішення про надання ресурсів цьому підприємству.

- **Користувачі:** нинішні та потенційні інвестори, позикодавці, інші кредитори. КОФО виділяє користувачів з широкою доступністю інформації та з обмеженою доступністю інформації

2.2. Основні якісні характеристики

доречність

правдиве подання

(підтверджуюча та прогнозуюча суттєвість) (повне, нейтральне, вільне від помилок подання інформації)

Підсилюючі якісні характеристики

Співставність

Можливість перевірки

Своєчасність

Зрозумілість

2.3. Елементи фінансової звітності : визначення, оцінка і визнання.

Активи, зобов'язання та власний капітал, доходи та витрати – це елементи, які безпосередньо пов'язані з оцінкою фінансового стану. Вони визначаються як:

актив - це ресурс, контрольований підприємством у результаті минулих подій, від якого очікують надходження майбутніх економічних вигод на підприємство;

зобов'язання - заборгованість підприємства, що виникає з минулих подій та погашення якої, як очікується, спричинить відтік із підприємства ресурсів, що містять у собі майбутні економічні вигоди;

власний капітал - це залишкова частка в активах господарювання після відрахування всіх його зобов'язань ($K=A-O$ (фінансова концепція капіталу))

дохід - це збільшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного із вкладами учасників

витрати - це зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття або амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного із виплатами учасникам

2.4. Концепція збереження капіталу.

Концепції капіталу, викладені в параграфі 102, спричиняють такі концепції збереження капіталу:

а) *збереження фінансового капіталу*. Згідно з цією концепцією, прибуток заробляється, тільки якщо фінансова (або грошова) сума чистих активів на кінець періоду перевищує фінансову (або грошову) суму чистих активів на початок періоду після вилучення будь-яких виплат власникам або внесків власників протягом цього періоду. Збереження фінансового капіталу може вимірюватися або в номінальних грошових одиницях, або в одиницях постійної купівельної спроможності;

б) *збереження фізичного капіталу*. Згідно з цією концепцією, прибуток заробляється, тільки якщо фізична виробнича потужність (або продуктивність) суб'єкта господарювання (або ресурси чи кошти, необхідні для досягнення такої потужності) на кінець періоду перевищує фізичну виробничу потужність на початок періоду після вилучення будь-яких виплат власникам та внесків власників протягом цього періоду

2.5. Базові припущення при складанні фінансової звітності.

Безперервність діяльності

Фінансова звітність складається на основі припущення, що компанія здійснює і в найближчому майбутньому здійснюватиме господарську діяльність. Таким чином, передбачається, що компанія не має наміру припиняти або суттєво скорочувати обсяги своєї діяльності і не має наміру чи необхідності у ліквідації чи припиненні діяльності

Метод нарахування – метод обліку та визнання доходів та витрат, згідно з яким результати операцій та інших подій визнаються:

- ❖ за фактом їх здійснення, а не в момент отримання або виплати коштів або їх еквівалентів,
- ❖ відображаються в облікових записах та включаються до фінансової звітності періодів, до яким відносяться.

Фінансова звітність, складена за методом нарахування, інформує користувачів про зобов'язання заплатити гроші в майбутньому та про ресурси, що становлять грошові кошти, які будуть отримані в майбутньому

2.6. Професійне судження.

Відповідно п.7 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових політках та помилки» якщо МСФЗ конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, облікову політику чи облікові політики, застосовані до такої статті, слід визначити шляхом застосування такого МСФЗ. Якщо ж немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, управлінський персонал має застосовувати судження як під час розробки, так і при застосуванні облікової політики. При цьому він має слідкувати за тим, щоб інформація про операцію, подію чи умову була:

доречною для потреб користувачів з прийняття економічних рішень. Тобто така інформація повинна мати значення для того, щоб користувачі, враховували її при прийнятті економічних рішень;

достовірною, в тому значенні, що фінансова звітність:

подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання;

відображає реально економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму;

є нейтральною, тобто вільною від упереджень та бажань як управлінського персоналу, так і споживачів бухгалтерської інформації;

є обачливою, тобто такою, яка передбачає та упереджує якомога більше ризиків;

є повною в усіх суттєвих аспектах.

Для того, щоб вказані вимоги вважалися такими, що дотримані, під час здійснення судження управлінський персонал має посилатися на прийнятність наведених далі джерел та враховувати їх у низхідному порядку:

а) спочатку вимоги в МСФЗ, у яких ідеться про подібні та пов'язані з ними питання;

б) а потім визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходу та витрат у Концептуальній основі фінансової звітності.

Іншими словами, професійне судження бухгалтера у разі відображення в обліку та звітності інформації, порядок відображення якої МСФЗ не передбачають, має ґрунтуватися не лише розумових процесах чи інтуїції бухгалтера, а й на певних об'єктивних критеріях та джерелах інформації, необхідної для вказаних висновків. Це досить важливо у разі виникнення конфлікту з контролюючим органом та виникнення потреби пояснити своє професійне судження судді, працівнику ДФС... Тому джерелами, на які має спиратися бухгалтер під час здійснення судження, МСФЗ 8 вказує:

найостанніші положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують подібну концептуальну основу для розробки стандартів,

іншу професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тією мірою, якою вони не суперечать МСФЗ, у яких ідеться про подібні та пов'язані питання, та Концептуальній основі фінансової звітності.

2.7. Концепція істотності.

Визначення суттєвості для цілей фінансової звітності

Користувачі фінансової звітності, їх інформаційні потреби та рішення

Застосування суттєвості для цілей

– Визнання і оцінки

– Подання та розкриття інформації (тієї, що вимагається МСФЗ, та тієї, що не вимагається МСФЗ)

Вплив загальнодоступної інформації на судження про суттєвість

Вплив вимог національного законодавства на судження про суттєвість

Чотири кроки в процесі прийняття рішення про суттєвість

Ідентифікація

Оцінка

Структурування інформації

Аналіз

Суттєвість та інформація попередніх періодів

Суттєвість помилок (окрема та кумулятивна) + практичний приклад оцінки суттєвості помилки

Суттєвість і ковенанти

Особливості застосування суттєвості в проміжній фінансовій звітності

Різниця між бухгалтерською та аудиторською суттєвістю

Тема 3. Теоретичні основи складання МСФЗ - звітності..

1.Визначення фінансової звітності, її склад і призначення.

2.Звіт про фінансове положення.

3.Звіт про прибутки, збитки і інший сукупний дохід.

4.Звіт про зміни у власному капіталі.

5.Примітки

3.1.Визначення фінансової звітності, її склад і призначення.

Для складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності запроваджено безпосереднє застосування міжнародних стандартів фінансової звітності, якщо вони не суперечать Закону про бухгалтерський облік та офіційно оприлюднені на офіційному сайті Мінфіну України такими суб'єктами господарювання у період діяльності з 01.01.2012 р.:

- публічними акціонерними товариствами;
- банками;
- страховими організаціями;
- іншими підприємствами та організаціями (крім бюджетних установ), які

самостійно визначили доцільність і дату застосування МСФЗ.

2.Звіт про фінансове положення.

3.3.Звіт про прибутки, збитки і інший сукупний дохід.

Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

Загальний сукупний дохід – зміна в капіталі протягом періоду в результаті операцій та інших подій, що не є зміною в результаті операцій з власниками в їх якості власників.

Інший сукупний дохід – доходи або витрати (включаючи коригування пере класифікації), не визнані як дохід, як вимагають або дозволяють інші МСФЗ.

Прибуток або збиток – загальна сума доходу за вирахуванням витрат, за винятком компонентів іншого сукупного доходу.

3.4.Звіт про зміни у власному капіталі.

3.5.Примітки

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів

1.Види діяльності в ЗРГК.

2.Методи складання ЗРГК.

4.1.Види діяльності в ЗРГК.

Звіт про рух грошових коштів складають всі компанії, які випускають фінансову звітність відповідно до вимог МСФЗ. Це єдина форма звітності, котра складається за допомогою «касового методу», на відміну від інших форм фінансової звітності, котрі формуються на основі методу нарахування (це базове припущення, змістовне наповнення його наведено в КОФЗ).

Компанія представляє рух грошових коштів у розрізі трьох видів діяльності: операційної, інвестиційної, фінансової. Формат фінансової звітності не визначений КОФЗ і

лишається предметом професійного судження. Тому, кожна компанія, керуючись професійним судженням і здоровим глуздом, представляє звіт про рух грошових коштів в такій формі, яка найбільш адекватно відобразить сенс і специфіку своєї діяльності.

4.2.Методи складання ЗРГК

Дозволяється відображати грошові потоки на нетто – основі, якщо вони призначені для третіх осіб або швидко обертаються. Це не суперечить забороні на згортання статей фінансової звітності.

Склад грошових коштів та їх еквівалентів:

- ✓ грошові кошти в касі
- ✓ сума банківських депозитів до запитання
- ✓ короткострокові (термін платежу складає 3 місяці(або менше) з дати придбання) високоліквідні вкладення. Які легко конвертуються в певну суму грошових коштів і ризик зміни їхньої вартості є невеликим
- ✓ банківський овердрафт

Слід зазначити, що одна й та сама операція, що призводить до руху грошових коштів, може складатися з двох частин: одна частина цього потоку буде належати, наприклад, до операційної діяльності, а друга – до фінансової.

Слід відрізнити методи складання та методи представлення звіту про рух грошових коштів. Отже, для всіх трьох видів діяльності дозволено складати звіт прямим або непрямим методом. Надавати користувачеві фінансовий звіт про рух грошових коштів щодо фінансової та інвестиційної діяльності слід тільки за допомогою прямого методу.

Тема 5. Облікові політики, зміни в облікових оцінках, помилки.

1.Визначення облікової політики.

2.Зміни облікової політики. Попередні оцінки і відображення їх змін.

3.Помилки і відображення їх виправлення у фінансовій звітності.

5.1.Визначення облікової політики.

Згідно з IAS 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», «облікові політики – конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності», тобто це правила і процедури, які компанія повинна застосовувати при складанні фінансової звітності.

IAS 8 потребує визначення облікової політики щодо тих операцій, об'єктів обліку, статей звітності, по котрим відсутній конкретний регулюючий стандарт. Якщо стандарту немає, треба застосовувати професійне судження під час розробки та застосування облікової політики. При формуванні професійного судження треба враховувати низку факторів.

5.2.Зміни облікової політики. Попередні оцінки і відображення їх змін.

Облікові оцінки, на відміну від облікової політики, є дуже мобільними, що повністю відповідає їхній природі, економічній суті; вони мають перспективний характер. Внаслідок невизначеності, яка притаманна діяльності господарюючого суб'єкта, багато елементів фінансової звітності потребують попередньої оцінки. Така оцінка буде пов'язана з професійним судженням, підставою якого буде найостанніша наявна достовірна інформація. Таким чином, облікова оцінка не може бути статичною величиною.

Оцінка – це спосіб вираження у грошовому вимірнику наявності і руху об'єктів обліку, тобто це є кількісне професійне судження.

5.3.Помилки і відображення їх виправлення у фінансовій звітності.

Згідно з IAS 8: «Помилки попередніх періодів – пропуски або викривлення у фінансовій звітності суб'єкта господарювання за один або кілька попередніх періодів, які виникають через невикористання або зловживання достовірною інформацією, яка:

- а) була наявна, коли фінансову звітність за ті періоди затвердили до випуску;
- б) за обґрунтованим очікуванням, могла бути отриманою та врахованою при складанні та поданні цієї фінансової звітності».

До помилок відносять:

- ✓ арифметичні помилки
- ✓ неправильне застосування облікової політики
- ✓ недогляд і неправильне тлумачення об'єкта

Тема 6. Події після звітного періоду. Проміжна фінансова звітність..

- 1.Звітна дата і дата затвердження звіту.
- 2.Відображення подій після звітної дати.
- 3.Склад проміжної фінансової звітності, умови її складання.
- 4.Сегментна звітність.

6.1.Звітна дата і дата затвердження звіту.

Важливим питанням є дати, які використовуються для ідентифікації подій після звітного періоду. Якщо дата закінчення звітного періоду, як правило, питань не викликає, то дата затвердження звітності до випуску, як виявилось, трактується неоднозначно. Варто звернути увагу, що йдеться не про «дату затвердження фінансової звітності», а про «дату затвердження фінансової звітності до випуску». Різниця між ними полягає в тому, що затвердження фінансової звітності – це прерогатива власників (засновників, акціонерів тощо), а затвердження фінансової звітності до випуску – повноваження ради директорів (управлінського персоналу).

6.2.Відображення подій після звітної дати.

Події після закінчення звітного періоду

це сприятливі та несприятливі події, які відбуваються з кінця звітного періоду до дати затвердження фінансової звітності до випуску

Коригуючі події - події, які підтверджують умови, що існували на кінець звітного періоду

Некоригуючі події - події, які свідчать про умови, що виникли після звітного періоду

6.3.Склад проміжної фінансової звітності, умови її складання.

Проміжна фінансова звітність – це фінансова звітність, яка містить повний, або стиснений набір фінансових звітів за період більш короткий, ніж повний фінансовий рік компанії (п. 4 IAS 34). IAS 34 не встановлює, які компанії повинні публікувати проміжну звітність, як часто і як скоро після закінчення проміжного періоду. Причиною складання проміжної фінансової звітності можуть бути як вимоги регуляторів фондового ринку (для компаній, чії акції та боргові цінні папери, що вільно обертаються на ньому), так і використання її показників в управлінському обліку

Тема 7. Концепція тимчасової вартості грошей..

- 1.Поняття тимчасової вартості грошей.
- 2.Основні правила дисконтування. Ставка дисконтування. Методи вибору ставки дисконтування.

7.1.Поняття тимчасової вартості грошей.

Дисконтування – це визначення вартості грошового потоку, шляхом приведення вартості всіх виплат до певного моменту часу. Дисконтування працює на складних відсотках. Концепція часової вартості грошей застосовується в МСФЗ часто.

Дисконтування не впливає на підсумковий фінансовий результат, на елементи капіталу, воно змінює розподіл фінансового результату за періодами.

7.2.Основні правила дисконтування. Ставка дисконтування. Методи вибору ставки дисконтування.

1. Зазвичай, дисконтування не здійснюється, якщо вплив часової вартості грошей несуттєвий. (дебіторську, кредиторську заборгованість оборотного періоду(до 12 місяців) не дисконтуємо; короткотермінові векселя, кредити – дисконтуємо).

2. Процентна частина, що утворюється при дисконтуванні, зазвичай нараховується нерівномірно, а по ефективній процентній ставці.

3. В якості періоду, для якого визначається ставка дисконтування, слід застосовувати не рік, а якомога коротший період.

4. Для визначення ставки дисконтування(за винятком особливих випадків) зазвичай застосовуються ринкові ставки, у тому числі скориговані під аналогічні умови(валюта, термін, тип процентної ставки, інші фактори).

5. Ставка дисконтування, застосовувана для обліку, зазвичай залежить від кредитоспроможності боржника (дебітор або кредитор).

Ставка дисконтування – це процентна ставка, яка використовується для перерахунку майбутніх потоків доходів в єдину величину поточної вартості.

Точність прогнозу грошових потоків важливіша за точність розрахунку ставки дисконтування, з тієї причини, що результат дисконтування більш чутливий саме до прогнозу грошового потоку, а не до ставки дисконтування.

Класична формула дисконтування є такою:

$$PV = \frac{FV}{(1+i)^t}$$

де,

PV – поточна (дисконтована) вартість;

FV – майбутня вартість;

i – ставка

t – термін (кількість періодів).

Ставка і термін дисконтування мають бути зіставними.

До методів вибору ставки дисконтування належать наступні:

- 1) показник середньозваженої вартості капіталу(це показник внутрішньої доходності компанії; використовується в країнах з розвиненим фондовим ринком);
- 2) процентна ставка додаткових позик(кредитні та депозитні ставки для юридичних і фізичних осіб);
- 3) державні облігації;
- 4) облікова ставка НБУ (одинарна або подвійна);
- 5) ставки – аналоги (по підприємствам галузі, які можуть коригуватися на відповідні умови);
- 6) ставки, що передбачаються відповідними договорами (договори лізингу, продажу. кредиту).

Тема 8. Перше застосування МСФЗ

1.Основні поняття першого застосування МСФЗ.

2.Визначення дат при переході на МСФЗ.

3.Визначення та види трансформації.

4.Етапи трансформації.

8. 1,2. Основні поняття першого застосування МСФЗ.

Алгоритм переходу на МСФЗ з 01.01.2018

1. Наказ про обрану дату переходу на МСФЗ
2. Наказ про облікову політику за МСФЗ
3. Інвентаризація
4. Вступний баланс на 01.01.2018 р. (Протягом 2018р підприємство складає проміжну фінансову звітність (на 31.03.2018, 30.06.2018, 30.09.2018) за П(С)БО. Річна звітність за П(С)БО за 2018р повинна бути опублікована до 30.04.2019р з аудиторським висновком.)
5. Трансформована за МСФЗ фінансова звітність за 2018 р.

Протягом 2019р підприємство складає проміжну фінансову звітність (на 31.03.2019, 30.06.2019, 30.09.2019) за МСФЗ

Перша річна МСФЗ – звітність за 2019р. повинна бути обнародована до 30.04.2020 р з аудиторським висновком.

Підприємства, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами, зобов'язані забезпечити *ведення бухгалтерського обліку відповідно до облікової політики за міжнародними стандартами після подання першої фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності за міжнародними стандартами*, що визнається такою у порядку, визначеному міжнародними стандартами.

Трансформація фінзвітності - це перетворення фінансової звітності вітчизняних підприємств, складеної за національними П (С) БО, у звітність, що відповідає міжнародним стандартам. Трансформація неможлива без створення першоджерела - Фінзвітність, складеної за правилами П (С) БО.

Відповідно до Постанови КМУ від 22 вересня 2021 р. № 998, якою внесені зміни до Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419, термін подання звітності МСФЗ-звітність у форматі iXBRL спливає 31 грудня 2021 року.

В Україні орієнтовно 5000 компаній, які починаючи з 2020 року зобов'язані складати фінансову звітність та подавати її регуляторам в єдиному електронному форматі iXBRL.

За даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку станом на 12:00 31 грудня 2021 року до Центру збору фінансової звітності було подано 14 006 комплектів МСФЗ-звітності в iXBRL-форматі. Якщо кожна компанія подавала 1 річний звіт за 2020 рік і 3 проміжних звіту, тобто всього 4 комплекта звітності, то можна припустити, що відзвітувалися орієнтовно 3500 компаній, тобто 70%. Ця цифра не точна, оскільки є компанії, які подали тільки річну звітність і не встигли проміжну, або не в повному обсязі подали і проміжну звітність.

8. 3.Визначення та види трансформації.

Процес трансформації складається з декількох кроків:

1. Аналіз облікової політики підприємства на предмет виявлення в ній невідповідностей вимогам МСФЗ і внесення в неї змін:

- ✓ вивчення облікової політики та встановлення її фактичного дотримання,
- ✓ аналіз облікової практики на відповідність вимогам П(С)БО,
- ✓ виявлення розбіжностей між наявною обліковою політикою і практикою за П(С)БО і вимогами МСФЗ
- ✓ ґрунтовний аналіз залишків і оборотів за всіма рахунками.

2. Визначення складу і структури фінзвітності.

3.Перекласифікація статей активів і зобов'язань і формування фінансової звітності.

8.4.Етапи трансформації.

1 етап

Дуже важливо знайти розбіжності між П(С)БО і МСФЗ, щоб відобразити їх в обліковій політиці. Від правильного аналізу багато в чому буде залежати достовірність всієї майбутньої звітності. Підприємство повинно застосовувати одну й ту ж облікову політику на дату переходу на МСФЗ (на 01.01.18 р) і потім в першій фінансової звітності (2018-2019 рр.)

2 етап

МСФЗ не мають в своєму складі типових форм фінансової звітності, вони тільки встановлюють мінімальний склад статей, які підлягають розкриттю у фінансових звітах. Склад звітності, її структура і зміст визначено МСФЗ (IAS) 1 «Подання фінансової звітності». Відповідно до § 54 МСФЗ (IAS) 1 в Баланс (Звіт про фінансовий стан) необхідно включити обов'язкові статті, такі як: основні засоби; інвестиційна нерухомість; нематеріальні активи; фінансові активи (за винятком інвестицій, які обліковуються за

методом участі в капіталі, торгової та іншої дебіторської заборгованості, грошових коштів та їх еквівалентів); інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі; біологічні активи; запаси, торговельна та інша дебіторська заборгованість; грошові кошти та їх еквіваленти; загальна сума активів, призначених для продажу; торговельна та інша кредиторська заборгованість; забезпечення; фінансові зобов'язання (крім торговельної та іншої кредиторської заборгованості і забезпечень); податок на прибуток (поточний і відстрочений); зобов'язання, включені в ліквідаційні групи і призначені для продажу; неконтрольовані частки у власному капіталі; випущений капітал і резерви, що відносяться до власників материнського підприємства. Інші статті є додатковими і наводяться підприємством, якщо вони є суттєвими, а їх розкриття – доцільно.

Стандартом також встановлено мінімальний набір обов'язкових статей, які підлягають розкриттю, і в інших звітах

3 етап

На цьому кроці у підприємства вже повинна бути готова фінзвітність, складена за правилами П(С)БО. Вона є основою для складання МСФЗ-звітності. Тобто статті «української» звітності коригуються з метою заповнення МСФЗ-звітності. Коригування виникають в результаті операцій і подій, що сталися до дати переходу на МСФЗ. Вони визнаються з нерозподіленого прибутку (або в іншій категорії капіталу) на дату переходу. Внесення коригувань - це найскладніший і трудомісткий етап при трансформації.

Зазвичай для відображення коригувань і їх правильного документування використовують трансформаційні таблиці (таблиці з трансформацією окремих бухгалтерських записів, трансформаційні таблиці з окремих розділів обліку, зведені трансформаційні таблиці). Робляться такі трансформаційні коригування:

1) коригування, засновані на відмінностях між трактуванням окремих подій і операцій по П (С) БО і МСФЗ. Це уточнення деяких елементів (наприклад, коригування переоцінки основних засобів);

2) коригування в класифікації, які потрібні через різне визнання деяких елементів (статей) балансу. Робиться перенесення таких елементів з однієї статті в іншу (наприклад, малоцінних необоротних матеріальних активів в звітності по П(С)БО при трансформації можуть бути перенесені в запаси);

3) об'єднуючи і розподіляючи коригування, суть яких зводиться до того, що деякі статті в процесі трансформації об'єднуються, а деякі, навпаки, підлягають розподілу. Наприклад, об'єднання декількох груп основних засобів в одну або розподіл часток прибутків / збитків на неконтрольовані частки і ті, які належать власникам материнської компанії);

4) інші коригування (індексація, валюта звітності та ін.).

На основі проведених коригувань складається МСФЗ-звітність за допомогою трансформаційних таблиць. Трансформаційні таблиці - це документ, створений в програмі Excel або в іншій програмі, доступною підприємству. Вони являють собою робочий документ, який дозволяє простежити всі проводки, зроблені з метою формування звітності по МСФО, що є найбільшим плюсом трансформації звітності.

Таблиці заповнюються як за окремими елементами (статтям балансу), так і в цілому по звіту.

Розділ 2. Особливості оцінки і визнання нефінансових активів.

Тема 9. Запаси.

- 1.Визнання, оцінка, подання, основні розкриття.
- 2.Особливості обліку.
- 3.Знецінення запасів.

Основні положення обліку запасів регулюються МСБО 2 «Запаси»

Запаси – це активи, які:

- утримуються для продажу за умов звичайної господарської діяльності,

- перебувають у процесі виробництва для такого продажу або
- існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.

На багатьох підприємствах запаси складають значну частину загальної вартості активів балансу. Вартість запасів на початок і кінець періоду також використовується у розрахунку собівартості продажу залишку у звіті про прибутки та збитки. Отже, слід правильно оцінювати запаси для того, щоб звіти підприємства справедливо відображали діяльність підприємства.

Основним правилом оцінки запасів є їх оцінка за нижчою з двох сум:

- собівартості та
- чистої вартості реалізації.

Собівартість запасів включає усі витрати, які можуть бути понесені у звичайному процесі господарської діяльності під час доставки товарів до їх теперішнього місцеперебування та приведення у теперішній стан, як-от:

- витрати на придбання,
- мита на імпорт та податки, що не повертаються підприємству податковими органами,
- витрати на транспортування та
- виробничі витрати або витрати на переробку.

При визначенні вартості придбання враховуються:

- торговельні знижки (за вирахуванням знижок за строком розрахунків) та
- компенсації і субсидії.

Із собівартості запасів виключаються і визнаються як витрати періоду, в якому вони понесені:

- наднормативні суми відходів матеріалів, оплати праці або інших виробничих витрат;
- витрати на зберігання, крім тих витрат, які зумовлені виробничим процесом і є необхідними для наступного етапу виробництва;
- адміністративні накладні витрати, не пов'язані з доставкою запасів до їх теперішнього місцеперебування та приведенням у теперішній стан;
- витрати на продаж.

Чиста вартість реалізації – це чиста сума, яку ми очікуємо отримати після продажу запасу. Вона обчислюється як:

ціна продажу

мінус витрати на продаж;

мінус витрати на завершення виробництва.

Ціна продажу обчислюється на основі переважно сучасної інформації на дату балансу з урахуванням інформації про очікувані ціни продажу, яка стає відомою після дати балансу.

На підприємстві, яке здійснює закупівлі запасів чи сировини у великих кількостях протягом періоду, і одиниці запасів не розрізняються між собою, може бути важко ідентифікувати ціну, за якою було придбано конкретну одиницю запасів.

Наприклад підприємство, яке купує партію матеріалів щомісяця за ціною, яка щомісяця змінюється. Запаси зберігаються на складі і час від часу вилучаються з нього для виробництва або продажу. Одиниці, що залишаються у запасах на дату балансу, можуть бути такі, що були придбані у січні, червні або грудні. Отже, за якої ціною слід калькулювати «собівартість»?

Облік руху запасів залежить від системи обліку, що застосовується на підприємстві. Існують дві системи обліку запасів:

- 1) періодичного обліку;

2) постійного обліку.

При системі періодичного обліку надходження та видаток запасів протягом звітного періоду на рахунках запасів не відображають. Для обліку придбаних матеріалів або товарів застосовують рахунок «Закупки». Наприкінці звітного періоду сальдо рахунків запасів на початок періоду та сальдо рахунку «Закупки» списують на рахунок фінансових результатів. Наприкінці звітного періоду проводять інвентаризацію запасів у місцях їх зберігання. На основі її результатів визначають та оцінюють залишки запасів на кінець звітного періоду, які списують на рахунки відповідних запасів з кредиту рахунку фінансових результатів.

Отже, в системі періодичного запасів собівартість продажу визначається балансовим методом:

$$CP = C_{п} + З - C_{к},$$

де, CP – собівартість продажу запасів; $C_{п}$ – собівартість залишку запасів на початок періоду; $З$ – собівартість запасів, придбаних протягом періоду, $C_{к}$ – собівартість залишку запасів на кінець періоду.

При системі постійного обліку запасів їх надходження та видаток відображають протягом звітного періоду на відповідних рахунках запасів. Собівартість продажу в цьому випадку визначають як добуток кількості реалізованих запасів і собівартості одиниці цих запасів:

$$CP = C_o * K,$$

де, C_o – собівартість одиниці запасів, K – кількість реалізованих запасів

Для визначення собівартості запасів МСБО 2 передбачає широкий вибір методів.

(Рис. 1)

1. Методи визначення собівартості запасів

Метод стандартних витрат передбачає визначення наперед встановлених стандартів витрат на виробництво одиниці продукції, які базуються на нормативах використання матеріалів, праці, а також економічної та виробничої потужності. Переважно стандартні витрати широко використовуються у практиці управління для встановлення цін, контролю та оцінки діяльності. Застосування стандартних витрат для оцінки запасів у фінансовому обліку допускається лише, якщо результати такої оцінки запасів приблизно дорівнюють їх собівартості.

Для забезпечення цієї норми витрат його слід регулярно аналізувати та, у разі необхідності, своєчасно переглядати. Облік матеріалів за стандартною ціною звичайно здійснюють у разі стабільності цін на ці матеріали. У цьому випадку відхилення між стандартними та фактичними витратами на матеріали є несуттєвими та списуються в момент придбання матеріалів.

Метод конкретної ідентифікації, який означає, що собівартість визначається за кожною одиницею запасів окремо. Такий метод застосовують для визначення собівартості індивідуальних замовлень або в умовах торгівлі нерухомістю, кошовностями, автомобілями тощо. Проте цей метод не прийнятний у разі виробництва або реалізації великої кількості одиниць запасів, які є взаємозамінними. Тому в більшості випадків підприємства застосовують відповідні формули для визначення собівартості запасів.

1) **ФИФО** базується на припущенні, що одиниці запасів, які надійшли першими, відпускаються також першими. З цього припущення випливає, що одиниці, які залишилися в запасах на кінець звітної періоду, є тими, що надійшли (придбані або вироблені) останніми. Таким чином, в оцінці залишку запасів враховується найостанніша ціна придбання.

2) **Середньозважена собівартість** запасів визначається як співвідношення собівартості та кількості запасів, що є в наявності

В умовах періодичної системи обліку запасів середньозважена собівартість їх одиниці визначається за формулою:

$$C_c = (C_p + C_n) / (K_p + K_n),$$

де, C_c – середньозважена собівартість; C_p , K_p – відповідно собівартість і кількість запасів на початок періоду; C_n , K_n – відповідно собівартість і кількість запасів, що надійшли протягом періоду.

У системі постійного обліку запасів протягом звітної періоду застосовується змінна середньозважена собівартість запасів. У цьому випадку, наведена вище формула застосовується для кожного видатку запасів, а періодом є проміжок часу між попереднім та поточним видатком запасів.

3) **Метод роздрібних цін** переважно застосовують підприємства роздрібною торгівлі в умовах великої кількості одиниць товарів, що швидко змінюються і забезпечують однакову норму прибутку та для яких неможливо використати інші методи визначення собівартості

Коли запаси реалізовані, їхня балансова вартість повинна визнаватися як витрата періоду, в якому визнається відповідний дохід. Це твердження відповідає принципу нарахування, за яким підприємство має також визнавати витрати, коли воно визнає вигоди від здійснення продажу (дохід). У протилежному випадку, якщо запаси поки що не реалізовані, їх слід відображати у балансі як такі, що будуть продані у майбутньому і вигоди буде отримано у майбутньому.

У фінансових звітах слід розкривати:

а) облікову політику, прийняту для оцінки запасів, включаючи використані формули

собівартості;

б) загальну балансову вартість запасів та балансову вартість згідно із класифікаціями,

прийнятними для підприємства;

- в) балансову вартість запасів, відображених за справедливою вартістю мінус вартість реалізації;
  - г) суму запасів, відображену як витрати протягом періоду;
  - г) суму будь-якого сторнування будь-якого часткового списання, яке визнається як дохід певного періоду;
  - д) суму будь-якого резерву списання, що відображена як зменшення суми запасів, визнаних як витрати протягом періоду;
  - е) обставини або події, що спричинили сторнування списання запасів; та
  - є) балансову вартість запасів, переданих як застава для гарантії зобов'язань.
- У фінансових звітах слід також розкривати:
- а) собівартість запасів, визнаних як витрата протягом певного періоду; або
  - б) операційні витрати, пов'язані з доходом і визнані як витрата протягом певного періоду та класифіковані за їх характером.

Тема 10. Основні засоби та нематеріальні активи

1.Визнання, оцінка, представлення, основні розкриття.

2.Особливості обліку.

3.Знецінення активів.

IAS 16 «Основні засоби»

Цей стандарт має наступну структуру:

- ✓ визначення понять
- ✓ оцінка ОЗ
- ✓ подання у фінзвітності
- ✓ основні розкриття у фінзвітності

МСБО 16 «Основні засоби» застосовується до основних засобів та інших матеріальних необоротних активів, за винятком:

а) основних засобів, класифікованих як утримувані для продажу відповідно до МСФЗ 5 “*Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність*”;

б) біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю (див. МСБО 41 “*Сільське господарство*”);

в) визнання та оцінки активів, пов'язаних з розвідкою та оцінкою, (див. МСФЗ 6 “*Розвідка та оцінка мінеральних ресурсів*”); або

г) прав на корисні копалини та запасів корисних копалин, такі як нафта, природний газ та подібні невідтворювані ресурси.

Проте цей Стандарт застосовують до основних засобів, використаних для розробки або збереження активів, наведених у б) – г).

Основні засоби – це матеріальні об'єкти, що їх:

а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей;

б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду.

Строк корисної експлуатації:

а) період, протягом якого очікується, що актив буде придатний для використання суб'єктом господарювання, або

б) кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від активу/

Клас основних засобів – це група активів, однакових за характером і способом використання в діяльності суб'єкта господарювання. Прикладами окремих класів активів є:

- а) земля; б) земля та будівлі; в) машини та обладнання; г) кораблі; г) літаки; д) автомобілі;
- е) меблі та приладдя;
- є) офісне обладнання.

МСБО 16 розглядає необхідність визначення того, чи має підприємство всі *ризики та винагороди від володіння*. Тільки якщо підприємство має ризики та винагороди від володіння економічні вигоди можуть надходити до підприємства.

Визначення того, чи маємо ми ризики та винагороди, – це в основному аналіз сутності угоди, а не лише встановлення юридичного права власності.

Крім того, повинна бути *можливість достовірної оцінки* собівартості активу. Ця умова, як правило, виконується, коли актив купують. Проте, якщо актив створюють власними силами, а не купують, визначити витрати може бути важко.

Деякі активи можуть не приносити майбутніх вигід самі, але можуть бути потрібними для забезпечення того, щоби майбутні вигоди надходили від інших активів.

Первісна оцінка основних засобів

Актив слід первісно оцінювати за собівартістю. Собівартість складається:

- з ціни придбання, включаючи імпортні мита та невідшкодовані податки на придбання після вирахування будь-яких торговельних знижок;
- з будь-яких витрат, безпосередньо пов'язаних з доставкою активу до місцеперебування та приведення у робочий стан, необхідний для його експлуатації таким чином, як передбачував управлінський персонал;
- з оцінених попередніх витрат на демонтаж та переміщення активу та відновлення території тою мірою, якою вони визнаються як забезпечення згідно з МСБО 37.

Вона складається з витрат на перевірку того, чи функціонує актив належним чином, після вирахування чистих надходжень від продажу будь-яких об'єктів, створених при доставці активу до певного місцезнаходження та приведення у теперішній стан (такі, як зразки, вироблені при перевірці обладнання); будь-які торговельні та цінові знижки вираховуються при визначенні ціни придбання.

Подальші витрати

Подальші видатки, пов'язані з об'єктом основних засобів, слід додавати до вартості активу, якщо існує ймовірність надходження майбутніх економічних вигід та їх можна достовірно оцінити.

Амортизація основних засобів і нематеріальних активів

МСБО 16 визначає два варіанти обліку активу після первісного визнання. *Модель собівартості*. Актив слід визнавати за собівартістю мінус накопичена амортизація та мінус накопичені збитки від зменшення корисності.

Амортизація. Згідно з принципом нарахування, вартість використання активу має відповідати в тому самому обліковому періоді доходу, заробленому від використання активу.

Якщо купують актив із строком корисної експлуатації в 10 років за ціною €10,000, підприємство зазнає вибуття грошових коштів у сумі €10,000 у рік придбання. Проте, він буде відображений в Балансі як актив: його не визнають у Звіті про прибутки та збитки негайно як витрату. Оскільки актив використовуватимуть протягом періоду в 10 років та за припущенням він вноситиме свою частку в отримання прибутку протягом цього періоду, вартість використання активу слід також розподіляти на період у 10 років. Отже:

- вартість активу в Балансі зменшуватиметься на €1,000 кожного року протягом 10 років;
- амортизаційні нарахування в сумі €1,000 визнаватимуться в Звіті про прибутки та збитки кожного року протягом 10 років.

Амортизацію слід визнавати як витрати в Звіті про прибутки та збитки, якщо верстат не використовується для спорудження іншого активу; у цьому випадку амортизацію можна капіталізувати або включити до вартості запасу.

Кожну частину об'єкту активу, яка є суттєвою стосовно загальної собівартості активу, слід амортизувати окремо. Інші менші частини можна амортизувати окремо.

Строк корисної експлуатації активу визначають за тривалістю часу, протягом якого підприємство планує використовувати актив, а не тривалістю часу, протягом якого актив можна використовувати. Строк корисної експлуатації часто може бути коротший економічного строку та, як правило, його оцінюватимуть, застосовуючи професійне судження та досвід. Амортизація починається, коли актив наявний для використання, і припиняють, коли припиняють визнання активу. Вона не припиняється протягом часу тимчасового невикористання, або якщо актив утримують лише для реалізації.

Фактичною собівартістю активу для підприємства називають суму, що амортизується, та, як правило, обчислюють таким чином:
собівартість – ліквідаційна вартість.

Ліквідаційна вартість – це попередньо оцінена сума, яку підприємство отримало б на поточний час від вибуття активу після вирахування попередньо оцінених витрат на вибуття, за припущенням, що строк експлуатації та стан активу були такими, які очікувалися наприкінці строку його корисної експлуатації. Ліквідаційну вартість слід переглядати принаймні наприкінці кожного фінансового року, а будь-які зміни в оцінці слід обліковувати згідно з МСБО 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки».

Це означає, що *фактична собівартість активу* – це сума, яку сплатило підприємство мінус сума, яку очікують отримати при продажу активу наприкінці строку його експлуатації. Саме цю фактичну собівартість слід амортизувати, хоча в багатьох випадках ліквідаційна вартість не буде суттєвою і її можна ігнорувати.

Суму, що амортизується, слід амортизувати на систематичній основі протягом строку корисної експлуатації активу. Це означає, що метод амортизації відображає форму, за якою споживаються економічні вигоди від використання активу. Обираючи метод амортизації, слід розглядати такі питання:

- очікуване використання активу,
- фізичний знос активу,
- технічне старіння;
- правові або зовнішні обмеження щодо використання активу.

МСБО 16 наводить три приклади методів амортизації, які широко застосовуються. Вони такі:

- *прямолінійного списання* – однакові амортизаційні відрахування здійснюються кожного року протягом строку експлуатації активу;
- *зменшення залишку* – більші амортизаційні нарахування здійснюються на початку строку експлуатації активів і потім зменшуються кожного року. Вартість активу зменшується з року в рік, але не зменшується до нуля;
- *суми одиниць продукції* – амортизаційні нарахування базуються на випуску продукції протягом періоду, порівняному з загальною продуктивністю активу.

Строк корисної експлуатації активу та метод амортизації слід переглядати щорічно для забезпечення їх прийнятності. Якщо здається, що вони неприйнятні, будь-які зміни строку експлуатації чи методу амортизації – це «зміни в обліковій оцінці» та згідно з МСБО 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки», амортизаційні відрахування слід змінити у поточному та майбутніх періодах (тобто, ретроспективні зміни не здійснюють).

3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)

ТЕСТИ

1. GAAP US - це:

Виберіть одну відповідь.

- a) національні принципи обліку, прийняті США
- b) стандарти, використовувані в якості міжнародних
- c. стандарти обліку, які застосовуються СМСФО

2. В основі МСФЗ лежить:

Виберіть одну відповідь.

- a. континентальна система обліку;
- b. англо-американська система обліку;
- c. латиноамериканська система обліку

3. МСФЗ як система документів включає:

Виберіть одна відповідь

- a. Принципи складання та подання фінансової звітності;
- b. стандарти МСФЗ (IAS) та (IFRS);
- c. всі перераховані вище документи: Принципи, МСФЗ, інтерпретації; d. інтерпретації ПКІ

4. МСФЗ розробляються і затверджуються:

Виберіть одна відповідь

- a. Фондом (Правлінням) за МСФЗ; b. Комісією з цінних паперів і біржових операцій США; c. Радою з МСФЗ

5. МСФЗ регулюють головним чином

Виберіть одну відповідь.

- a. правила ведення бухгалтерського обліку; b. всі відповіді вірні; c. правила складання звітності

6. МСФЗ:

Виберіть принаймні одну відповідь:

- a. носять рекомендаційний характер
- b. обов'язкові до застосування компаніями всіх країн
- c. мають законодавчу силу, якщо затверджені як національних стандартів

7. Рада з МСФЗ спочатку створений:

Виберіть одну відповідь.

- a. в 1993 b. в 1963 c. в 1973 p. d. в 2002 p.

8. Рада з МСФЗ є:

Виберіть одну відповідь.

- a. урядовою організацією
- b. громадською організацією
- c. неурядовою організацією

9. Целью діяльності Ради з МСФЗ є:

Виберіть принаймні одну відповідь:

- a. розробка єдиного комплексу високоякісних, зрозумілих і практично реалізованих всесвітніх стандартів фінансової звітності
- b. просування впровадження та контроль дотримання цих стандартів
- c. співробітництво з національними органами, відповідальними за розробку і впровадження стандартів фінансової звітності

10. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями збільшення економічних вигод за звітний період, що відбувається у формі збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення капіталу, іншого ніж за рахунок вкладів власників

а. ДОХОДИ б. ЧІСТІЕ АКТИВИ с. АКТИВИ

Ресурси, контрольовані компанією в результаті подій минулих періодів і від яких компанія очікує отримання економічних вигод

а. ДОХОДИ б. ЧІСТІЕ АКТИВИ с. АКТИВИ

частка в активах компанії, що залишилася після вирахування всіх зобов'язань

а. ДОХОДИ б. ЧІСТІЕ АКТИВИ с. АКТИВИ

11. Активи за МСФЗ - це:

Виберіть одну відповідь.

- а. ресурси, від яких компанія очікує припливу економічних вигод у майбутньому
- б. прирощення економічних вигод
- с. ресурси, від яких компанія очікує відтоку економічних вигод у майбутньому

12. Майбутні економічні вигоди - це:

Виберіть одну відповідь.

- а. потенційна можливість майна прямо або опосередковано сприяти притоку грошових коштів або їх еквівалентів в організацію
- б. підтвердження наявності матеріально-речової форми
- с. констатація наявності права власності на об'єкт
- д. потенційна можливість майна бути проданим за ціною перевищує балансову вартість

13. Можливість вибору валюти подання фінансової звітності є реалізацією якісної характеристики:

Виберіть одну відповідь.

- а. зрозумілість б. доречність с. надійність д. порівнянність

14. Допущення безперервності діяльності передбачає:

Виберіть одну відповідь.

- а. в організації відсутній намір і необхідність ліквідації або суттєвого скорочення діяльності в доступному для огляду майбутньому
- б. обрана облікова політика застосовується послідовно з року в рік
- с. послідовне, з року в рік, визнання організацією одних і тих же видів діяльності

15. До основних якісних характеристик фінансової звітності належать:

Виберіть одну відповідь.

- а. зрозумілість, обачність, надійність, порівнянність
- б. зрозумілість, доречність, надійність, нейтральність
- с. зрозумілість, доречність, надійність, порівнянність

16. Основна мета формування фінансової звітності

Виберіть одну відповідь.

- а. забезпечення інформацією про фінансовий стан компанії зовнішніх користувачів
- б. забезпечення інформацією керівництва компанії та інших внутрішніх користувачів
- с. складання консолідованої звітності по ТНК

17. План рахунків бухгалтерського обліку по МСФО:

Виберіть одну відповідь.

- a. є, але представлений в кожному окремому стандарті
- b. відсутня
- c. затверджений окремим документом, що входять в систему МСФО

18. Під доходом у МСФЗ розуміється:

Виберіть одну відповідь.

- a. збільшення економічних вигод
- b. зменшення економічних вигод
- c. ресурси, від яких компанія очікує економічні вигоди
- d. прибуток компанії

19. Під витратою в МСФЗ розуміється:

Виберіть одну відповідь.

- a. зменшення економічних вигод
- b. збільшення економічних вигод
- c. вибуття активів
- d. погашення зобов'язань

20. Принцип нейтральності означає:

Виберіть одну відповідь.

- a. інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна мати такий рівень точності та агрегування, щоб бути істотною для прийняття рішень користувачами
- b. інформація у фінансовій звітності не містить помилок, пропусків і спотворень
- c. інформація у фінансовій звітності не повинна відображати інтереси тільки однієї чи декількох груп (але не всіх) користувачів цієї звітності

21. Принцип обачності по МСФЗ означає:

Виберіть одну відповідь.

- a. відображати реалізацію слід у момент надходження грошей на розрахунковий рахунок або в касу
- b. максимальну оцінку з можливих активів, мінімальну оцінку - зобов'язань
- c. мінімальну оцінку з можливих активів, максимальну оцінку - зобов'язань

22. Принцип послідовності у бухгалтерському обліку передбачає:

Виберіть одну відповідь.

- a. послідовне, з року в рік, визнання організацією одних і тих же видів діяльності
- b. обрана облікова політика застосовується послідовно з року в рік
- c. майно організації існує відокремлено від майна і зобов'язань інших організацій
- d. в організації відсутній намір і необхідність ліквідації або суттєвого скорочення діяльності в доступному для огляду майбутньому

23. Принцип суттєвості означає:

Виберіть одну відповідь.

- a. інформація у фінансовій звітності не містить ошідок, пропусків і спотворень
- b. інформація, представлена у фінансовій звітності, повинна мати такий рівень точності та агрегування, щоб бути істотною для прийняття рішень користувачами звітності
- c. слід ретельно документувати всі господарські операції

24. Принципи складання та подання фінансової звітності є:

Виберіть одну відповідь.

- a. одним з міжнародних стандартів фінансової звітності
- b. документом, що формує концептуальну основу міжнародних стандартів фінансової звітності

с. інтерпретацією стандартів

25. Принципи складання та подання фінансової звітності:

Виберіть принаймні одну відповідь:

- а. не мають перевагу над положеннями над МСФЗ
- б. при конфлікті між Принципами і яким-небудь з МСФЗ останній має перевагу
- с. мають перевагу над положеннями над МСФЗ

26. Реформування бухгалтерського обліку в Україні здійснюється у відповідності з:

Виберіть одну відповідь.

- а. МСФЗ
- б. Загальноновизнаними принципами бухгалтерського обліку США
- с. Директивами ЄС

27. Грошові кошти, отримані від покупців у рахунок оплати готової продукції, відображаються:

Виберіть одну відповідь.

- а. в розділі фінансової діяльності
- б. зазначені надходження не відображаються у звіті про рух грошових коштів
- с. в розділі операційної діяльності
- д. в розділі інвестиційної діяльності

28. За МСФЗ 1 обов'язковими формами звітності є:

Виберіть одну відповідь.

- а. звіт про фінансові положення, звіт про повну прибутку, звіт про рух грошових коштів, звіт про зміни капіталу, пояснювальні примітки до фінансової звітності
- б. звіт про фінансовий стан, звіт про повну прибутку, звіт про рух грошових коштів, отчет про зміни капіталу
- с. звіт про фінансовий стан
- д. звіт про фінансовий стан і звіт про повну прибутку

29. Згідно МСФЗ 1 форми звітів:

Виберіть одну відповідь.

- а. не регламентовані
- б. визначено мінімальний перелік статей і вимог, обов'язкових для застосування
- с. жорстко регламентовані

30. Згідно МСФЗ 7 звіт про рух грошових коштів може формуватися

Виберіть одну відповідь.

- а. прямим або непрямым
- б. методом функції витрат
- с. тільки прямим способом

31. Які зі стандартів, перерахованих нижче, встановлює РМСФЗ?

- А. Стандарти розкриття інформації (у вигляді тексту) у проспектах емісії цінних паперів.
- Б. Стандарти фінансової звітності.
- В. Стандарти аудита фінансової звітності

32. Які з перерахованих нижче структур входять до складу РМСФЗ

- А. Довірчі керуючі.
- Б. Постійний комітет з інтерпретаціям.
- В. Органи, відповідальні за затвердження національних стандартів фінансової звітності

33. Які документи з перерахованих нижче включаються в процес випуску нового стандарту РМСФЗ

А. Попередній проект стандарту (Проект положення - ПП).

Б. Затвердження бюджету РМСФЗ.

В. Документ для обговорення (Дискусійний Документ - ДД).

34. Що із запропонованого нижче є метою діяльності РМСФЗ

А. Забезпечення застосування стандартів у встановленому законом порядку.

Б. Робота з гармонізації стандартів фінансової звітності в різних країнах миру.

4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

4.1 Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1

На підставі витягів зі Звіту про фінансовий стан та Звіту про прибутки та збитки скласти Звіт про рух грошових коштів (прямим методом)

ПРИМ. Бланк додано, але можна використати офіційний бланк для фінансової звітності.

Звіт про фінансовий стан (витяг, ум.гр.од.)

	На початок	На кінець	Різниця
<i>Поточні активи</i>			
Грошові кошти	15 000	45 000	
Торгівельна дебіторська заборгованість	55 000	47 000	
ТМЗ	110 000	144 000	
Витрати майбутніх періодів	5 000	1 000	
<i>Поточні зобов'язання</i>			
Торгівельна кредиторська заборгованість	43 000	50 000	
Податок на прибуток до сплати	5 000	3 000	
Нараховані зобов'язання	9 000	12 000	

Звіт про прибутки та збитки (витяг, ум.гр.од.)

Дохід	698 000
Собівартість реалізації	(520 000)
Валовий прибуток	?
Операційні витрати (у т.ч. амортизація ОЗ 37 000 гр.од.)	(147 000)
Прибуток від операційної діяльності	?
Доходи та витрати від неопераційної діяльності:	
Витрати з виплати % за отримані кредити	(23 000)
% дохід по наданим кредитам	6 000
Податок на прибуток	(7 000)

4.2 Контрольні роботи, передбачені навчальним планом

ВАРІАНТ 1

Задача № 1. До концерну входить 5 філій з різною величиною доходу.

Філія	1	2	3	4	5
Виручка, тис.грн	214,0	280,0	155,0	310,0	274,0

Для статей обліку доходів і витрат концерну встановлений поріг істотності на рівні 0,8% загальної виручки концерну.

Визначити рівень матеріальності для індивідуальних компонентів.

Довідкові дані. Максимальна сукупна покомпонентна істотність (МСПІ)

Кількість компонентів (філії, дочірні підприємства) на які буде розподілена МСПІ	2	3-4	5-6	7-9	10-14	15-19
--	---	-----	-----	-----	-------	-------

Мультиплікатор для застосування до загальногрупової істотності з метою визначення МСПІ	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Задача № 2. Підготувати розрахунок собівартості 1) виробленої та 2) реалізованої продукції на підставі наступних даних.

Показники	Товарно – матеріальні запаси (тис. гр.од.)	
	31.12.10	31.12.11
Основні матеріали	7	5
НЗВ	4	3
Готова продукція	10	13

Виробничі витрати, понесені протягом 2011р:

використані основні матеріали 30,0; прямі витрати на труд 13,0; непрямі виробничі витрати 16,0

Тести

- Звіт про рух грошових коштів повинен представляти дані
  - про рух грошових коштів за період, складений як коригування фінансового результату на не грошові операції за період
  - про рух грошових коштів та їх еквівалентів за період, класифікуючи їх за операційної, інвестиційної та фінансової діяльності
  - про зміну величини грошових коштів за рахунками їх обліку
- Компанія повинна розкривати склад грошових коштів та їх еквівалентів і представляти звірку сум у своєму звіті про рух грошових коштів
  - з еквівалентними статтями, представленими у звіті про сукупний дохід
  - з еквівалентними статтями, представленими у звіті про зміну капіталу
  - з еквівалентними статтями, представленими у звіті про фінансовий стан
- У 2015 році компанія придбала основні засоби за £100 000, продала довгострокові інвестиції вартістю £20 000 за £30 000, реалізувала за £80 000 основні засоби первісною вартістю £140 000 і нарахованою амортизацією £100 000. Потік грошових коштів від інвестиційної діяльності становив:
  - (50 000)
  - 50 000
  - (10 000)
  - 10 000
- Грошові потоки від операційної діяльності повинні бути відображені в:
  - балансовому звіті
  - звіт про рух грошових коштів
  - звіт про прибутки і збитки
  - звіт про зміни в капіталі
  - балансовому звіті і додатку (пояснення) до нього
- Грошові кошти, отримані від покупців у рахунок оплати готової продукції, відображаються:

Виберіть одну відповідь.

- a) в розділі фінансової діяльності
- b) зазначені надходження не відображаються у звіті про рух грошових коштів
- c) в розділі операційної діяльності
- d) в розділі інвестиційної діяльності

5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів, письмових залікових робіт)

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ (ІСПИТУ)

1. Історія виникнення і цілі створення МСФЗ.
2. Етапи стандартизації обліку.
3. Розвиток української системи стандартизації обліку.
4. Переваги застосування МСФЗ.
5. Передумови необхідності переходу на МСФЗ.
6. Рада МСФЗ - історія створення, цілі, структура.
7. Процедура створення Стандарту
8. Концептуальна основа складання та подання фінансових звітів-загальна характеристика.
9. Фундаментальні якісні характеристики фінансової звітності.
10. Допоміжні якісні характеристики фінансової звітності (характеристики, що покращують корисність).
11. Звіт прибутки і збитки - зміст і основи складання.
12. Звіт про рух грошових коштів - зміст і основи складання.
13. Звіт про зміни в капіталі - зміст і основи складання.
14. Примітки
15. Перше застосування МСФЗ.
16. Постійний комітет з інтерпретацій, Консультативна рада за стандартами: склад, функції.
17. Склад (Правління) по МСФО: склад, функції.
18. Інститут піклувальників МСФЗ як керуючий орган РМСФЗ: склад, функції.
19. Протиборство МСФЗ і ГААП.
20. Концепції підтримки капіталу.
21. Істотність в МСФЗ
22. Професійне судження.
23. Облікова політика і облікові оцінки в МСФЗ
24. Події після звітної дати

6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- Елементарна;
- Фрагментарна;
- Повна;
- Неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. Повнота відповіді або виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень сформованості логічних умінь:

- елементарні дії;
- операція, правило, алгоритм;
- правила визначення понять;
- формулювання законів і закономірностей;
- структурування суджень, доводів, описів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання індивідуальної розрахункової роботи

Індивідуально-розрахункова робота студента складається з виконання практичного завдання. Максимальна оцінка за виконання завдань індивідуальної розрахункової роботи – 15 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- технологічна грамотність;
- методична грамотність;
- обґрунтованість висновків;
- правильність оформлення.

Шкала оцінювання індивідуальної розрахункової роботи

Кількість балів	Практичне завдання
12-15	Продемонстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення обґрунтовано. Оформлення відповідає вимогам.
8-11	Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні роботи. Методичні рішення обґрунтовано.
4-7	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.
0-3	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.

Критерії оцінювання на екзамені

Оцінювання знань студента проводиться за чотирирівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За екзамен студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
- навести вірне рішення задачі та тестів.

2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
- навести вірне рішення задачі;
- можливі помилки при відповіді на тести.

3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.

4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожне завдання екзамену оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

Шкала оцінювання екзаменаційної роботи:

– за правильну відповідь на теоретичне питання 1 студент одержує максимум 10 балів;

– за правильно виконане завдання 3 (тести) – 5 балів;

– за правильно виконане завдання 4 (розрахункова задача) студент одержує 25 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового екзамену).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за чотирирівневою системою.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	за чотирирівневою системою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно